

SOCIALINĖS ANTROPOLOGIJOS IR ETNOLOGIJOS STUDIJOS

LIETUVOS

13(22)

2013

ETNOLOGIJA

LITHUANIAN ETHNOLOGY

STUDIES IN SOCIAL ANTHROPOLOGY AND ETHNOLOGY

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS
LITHUANIAN INSTITUTE OF HISTORY

 VILNIUS 2013

Leidybą finansuoja
LIETUVOS MOKSLO TARYBA
NACIONALINĖ LITUANISTIKOS PLĖTROS 2009–2015 METŲ PROGRAMA
Sutarties Nr. LIT 7-53

REDAKcinĖ KOLEGIJA

Vytis Čiubrinskas (vyriausiasis redaktorius)
Vytauto Didžiojo universitetas

Auksuolė Čepaitienė
Lietuvos istorijos institutas

Jonathan Friedman
*École des Hautes Études en Sciences Sociales
Kalifornijos universitetas, San Diegas*

Orvar Löfgren
Lundo universitetas

Jonas Mardosa
Lietuvos edukologijos universitetas

Žilvytis Šaknys
Lietuvos istorijos institutas

REDAKcinĖS KOLEGIJOS
SEKRETORĖ

Danguolė Svidinskaitė
Lietuvos istorijos institutas

Lietuvos etnologija: socialinės antropologijos ir etnologijos studijos – etnologijos ir socialinės/kultūrinės antropologijos mokslo žurnalas, nuo 2001 m. leidžiamas vietoj tęstinio monografijų ir studijų leidinio „Lietuvos etnologija“. Jame spausdinami moksliniai straipsniai, konferencijų pranešimai, knygų recenzijos ir apžvalgos, kurių temos pirmiausia apima Lietuvą ir Vidurio/Rytų Europą. Žurnalas siekia pristatyti mokslo aktualijas ir skatinti teorines bei metodines diskusijas. Tekstai skelbiami lietuvių arba anglų kalba.

Redakcijos adresas:
Lietuvos istorijos institutas
Kražių g. 5
LT-01108 Vilnius

Tel.: + 370 5 262 9410
Faks: + 370 5 261 1433
El. paštas: etnolog@istorija.lt
v.ciubrinskas@smf.vdu.lt

Žurnalas registruotas:

European Reference Index for the Humanities (ERIH)
EBSCO Publishing: Academic Search Complete, Humanities International Complete,
SocINDEX with Full Text
Modern Language Association (MLA) International Bibliography

TURINYS / CONTENTS

<i>Pratarmė</i> (Vytyis Čiubrinskas)	5
<i>Foreword</i> (Vytyis Čiubrinskas)	7

Straipsniai / Articles

Ieva Kripienė

Šiuolaikiniai imigrantai iš Lietuvos transnacionalinėje erdvėje: Niujorko atvejis	9
Contemporary Immigrants from Lithuania in a Transnational Space: The Case of New York. Summary	31

Liutauras Labanauskas

Užsienyje išsilavinimą įgijusio jaunimo „sugrįžimo į Lietuvą“ patirtys	35
The ‘Return to Lithuania’ Experiences of Young Lithuanians who Graduated Abroad. Summary	55

Vitalija Stepušaitytė

„Namai – tai tas jausmas, kad esi reikiamoje vietoje reikiamu metu“: <i>namų</i> konstravimo ypatumai migruojant	59
‘In the Right Place at the Right Time’: The Constructions of <i>Home</i> in the Process of Migration. Summary	78

Will Gordon

Mobile Livelihoods: A Case Study of Lithuanian International Long-Haul Truck Drivers	81
Mobilus gyvenimas ir pragyvenimas: Lietuvos tarptautinių tolimųjų reisų vilkikų vairuotojų atvejo analizė. Santrauka	101

Robert Parkin

Administrative Reform and Its Consequences in the Tribal States of 2000 in India	103
2000 metų administracinė reforma ir jos pasekmės gentinėse Indijos valstijose. Santrauka	120

Saulius Matulevičius

‘Indianism’ in Lithuania: Re-enchantment of the World through ‘Playing Indians’	123
„Indianizmas“ Lietuvoje: pasaulio įprasminimas „žaidžiant indėnus“. Santrauka	142

Tacjana Valodzina

Kaimo daktaras ir jo praktika liaudiškojo religingumo požiūriu Baltarusijoje	145
Village Doctors and their Practice from the Point of View of Folk Religion in Belarus. Summary	166

Diskusijos / Discussions*Auksuolė Čepaitienė*

Apie etnografinį faktą, pateikėjų asmenvardžius ir discipliną	169
On Ethnographic Facts, Personal Names of Informants, and the Discipline. Summary	178

Recenzijos ir apžvalgos / Reviews

Lietuvos etnologijos ir antropologijos enciklopedija. V. Savoniakaitė (sud.) (<i>Vilius Ivanauskas</i>).....	179
Rasa Paukštytė-Šaknienė, Vida Savoniakaitė, Žilvytis Šaknys, Irma Šidiškienė. Lietuvos kultūra: Aukštaitijos papročiai (2007), Dzūkijos ir Suvalkijos papročiai (2009), Mažosios Lietuvos ir Žemaitijos papročiai (2012). Ž. Šaknys (sud.) (<i>Rasa Račiūnaitė-Paužuolienė</i>)	182
Petras Kalnius. Žemaičiai: XX a. – XXI a. pradžia (<i>Vita Ivanauskaitė-Šeibutienė</i>)	191
Rasa Račiūnaitė-Paužuolienė. Lietuvių šeima vertybių sankirtoje (XX a. – XXI a. pradžia) (<i>Petras Kalnius</i>)	199
Ю.І. Внукович. Літоўцы Беларусі. Этналагічнае даследаванне (<i>Jonas Mardosa</i>)	203
Tomas Pabedinskas, Rasa Pranskevičiūtė. Subkultūra (<i>Reda Šatūnienė</i>)	208
Beatrix Gombosi. „Köpönyegem pedig az én irgalmasságom...“ Köpönyeges Mária ábrázolások a középkori Magyarországon. „Mein weiter Mantel ist meine Barmherzigkeit...“. Schutzmantelmadonnen aus dem mittelalterlichen Ungarn (<i>Skaidrė Urbonienė</i>)	212

Konferencijos / Conferences

XVI pasaulinis ISFNR kongresas Vilniuje (<i>Salomėja Bandoriūtė</i>)	215
XI SIEF kongresas Tartu (<i>Žilvytis Šaknys</i>)	218
X Rusijos etnografų ir antropologų kongresas (<i>Jonas Mardosa</i>)	219
Trys SIEF tyrimo grupės <i>Ritualiniai metai</i> konferencijos (<i>Skaidrė Urbonienė</i>)	223

Sukaktys / Anniversaries

Etnologė, kultūros ir meno tyrinėtoja Giedrė Tallat-Kelpšaitė-Niunkienė (<i>Vida Savoniakaitė</i>)	227
---	-----

Sukaktys

ETNOLOGĖ, KULTŪROS IR MENO TYRINĖTOJA GIEDRĖ TALLAT-KELPŠAITĖ- NIUNKIENĖ

Giedrė Tallat-Kelpšaitė, visada džiuginanti aplinkinius šypsena, gyvai besidalinanti su pašnekovu išpūdžiais apie kultūros naujienas ar skaitytas knygas, gimė 1933 m. rugsėjo 23 d. Vilkaviškyje. 1952 m. baigė Kauno taikomosios dailės vidurinę mokyklą. 1957 m. baigė Vilniaus universitetą (Istorijos-filologijos fakultetą) ir pradėjo dirbti Literatūriniame Aleksandro Puškino muziejuje. 1958–1969 m. dirbo MA Istorijos instituto Etnografijos skyriaus mokslinė bendradarbe. Parašė etnologijos mokslo krypties disertaciją „Naminis audimas ir audiniai Lietuvoje 19–20 a.“, kurią apgynus 1968 m. jai buvo suteiktas istorijos m. kandidato (dabar daktaro) mokslo laipsnis.

Iš mokslininkų ji išsiskyrė noru pažinti kultūrą plačiąja šio žodžio prasme. G. Tallat-Kelpšaitė-Niunkienė nuo 1969 m. iki 1994 m. buvo docentė Vilniaus valstybiniame pedagoginiame institute (dabar – Lietuvos edukologijos universitetas). Istorijos-pedagogikos fakultete skaitė TSRS tautų istorijos, Pasaulio tautų ir Lietuvos etnografijos, Kraštotyros kursus. Su studentais dalyvavo etnografinėse ir kraštotyrinėse ekspedicijose.

G. Tallat-Kelpšaitės-Niunkienės moksliniai tyrimai įdomūs pozityvizmo, funcio-

nalizmo logika, lyginamaisiais istoriniais diskursais. 1964 m. knygoje *Lietuvių etnografijos bruožai* publikuotame straipsnyje „Audiniai ir jų gamyba“ etnografinių tyrimų apibendrinimai, etnologinė ir platesnio kultūrinio konteksto analizė atskleidžia lietuvių liaudies meno kūrinių kaip funkcionalių kasdienybės artefaktą, turintį daug kultūrinių reikšmių. Trumpa logiška istorinių faktų argumentacija rodo tyrinėjos erudiciją. Skaitydama jos mokslinius tekstus – 1966 m. „Lietuvių liaudies audiniai (1. Lovatiesės)“ ir 1967 m. „Lietuvių liaudies audiniai (2. Rankšluosčiai)“ – mokiausi, kaip reikia atrasti funkcijos ir raštų kompozicijos dėmę bei tam tikrų, žmonėms įprastų raštų pasirinkimo esmę. Straipsniuose atskleisti vietos kultūros savitumai, būdingi spalvų deriniai. Visuose jos atliekamuose tyrimuose analizuojamas lietuvių materialinės kultūros paveldas, istorinės audimo technologijos ir kartu žmonių mentaliteto ypatumai. Prisimenu G. Tallat-Kelpšaitės-Niunkienės šiltus žodžius, skatinančius tolerantiškai vertinti įvairių autorių darbus.

Išėjusi į pensiją ji aktyviai įsitraukė į Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjungos veiklą. Archyvuose rinko medžiagą ir rengė straipsnius enciklopedi-

niam žinynui „Lietuvos kariuomenės karininkai 1918–1953 m.“

Mokslininkė maloniai bendrauja su kolegomis etnologais ir istorikais. Domisi operos, dramos teatro spektakliais, moderniojo meno naujienomis.

Nuoširdžiausiai sveikindami etnologę, kultūros ir meno tyrinėtoją G. Tallat-Kelpšaitę-Niunkienę jubiliejaus proga, linkime daug sveikatos, artimųjų meilės ir pažinimo džiaugsmo.

Vida Savoniakaitė